

Владислав КІОРСАК

доктор філософії

Інститут українознавства імені І. Крип'якевича
НАН України (Львів, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3144-2405>

Електронна пошта: vlad.kiorsak@gmail.com

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА ІСЛАНДІЇ УКРАЇНИ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЇЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ У ВІДПОВІДЬ НА РОСІЙСЬКУ АГРЕСІЮ (2022–2025 рр.)

У статті проаналізовано військову допомогу Україні, надану Ісландією протягом 2022–2025 років. Визначено ключові вектори цієї допомоги, її обсяг та вплив на стратегічне становище України у російсько-українській війні. Метою роботи є розгляд еволюції підтримки України та ключових чинників, що на неї впливали. Оскільки Ісландія не має власної армії, військово-морського флоту, військово-промислового комплексу, а також міністерства оборони, її участь у підтримці України є феноменом, що засвідчує кардинальні зміни у світовому порядку. Це не лише суперечить багаторічній політиці країни, а й демонструє здатність європейських держав творчо підходити до вирішення комплексних питань, пов'язаних із відстоюванням власних інтересів. Зокрема, допомога Ісландії Україні є складним явищем, крізь призму якого можна побачити зміни у внутрішній політиці країни. Ми стверджуємо, що трансформація традиційно пацифістських поглядів в Ісландії, засвідчена результатами соціології, стала рушійною силою, що сприяла збільшенню обсягів допомоги, а також закупівлі летального озброєння. Ми наголошуємо на тому, що між одноставністю політичної еліти Ісландії та фундаментальними змінами у світогляді громадянського суспільства існує взаємовплив. Криваві події 2022 р. в Україні остаточно змінили уявлення ісландців про відносини із РФ, що підтвердили соціологічні дослідження, проведені на початку 2023 року. Саме середина 2023 р. ознаменувала новий етап у підтримці України, що проявився у подвоєнні виділених коштів, а також підписанні договорів про довгострокову стратегічну допомогу Україні. Складна політична ситуація в Арктичному регіоні ставить Ісландію перед новими викликами, що спонукають уряд розширювати партнерство. Це створює можливості для України як потенційного партнера Балтійсько-Скандинавської співдружності.

Ключові слова: російсько-українська війна, військова допомога, Ісландія, Україна, Європа.

Постановка проблеми. Серед усіх країн, що активно допомагають Україні, Ісландія рідко одразу спадає на думку. Через географічні обставини та історичні традиції Україна мала менше зв'язків із Ісландією, порівняно з іншими країнами Європи. Географічні особливості також вплинули на особливу політику Ісландії. Віддаленість від європейського континенту, ізольованість та обмеженість природних ресурсів історично визначили відсутність армії від часу заселення острова та формування перших інститутів державності. Цієї традиції Ісландія дотримується й досі. Це єдина країна-член НАТО, що не має регулярних збройних сил та військово-промислового комплексу.

Як і інші північноєвропейські країни, Ісландія залучена у складну систему геополітичних відно-

син, що балансує між різними протиборчими силами. Вторгнення росії в Україну у 2014 р. стало рушієм найбільших змін Північноатлантичного блоку з часів завершення Другої світової війни. Повномасштабна війна 2022 р. остаточно поклала край повоєнній конфігурації в Арктиці і змусила північні держави переосмислювати свою роль у системі міжнародної безпеки. Промовистим показником цих змін є військова підтримка України, яку варто розглядати не лише як акт доброї волі та солідарності спротиву агресору, а й інвестицією у захист власних інтересів.

Мета статті – проаналізувати допомогу Ісландії Україні та крізь призму цього чинника збагнути, як російсько-українська війна вплинула на оновлення безпекової політики країни та її позиціонування у системі міжнародної безпеки.

Аналіз досліджень і публікацій. У зв'язку з тим, що досліджувані події мали місце відносно нещодавно, вивчення та осмислення їх перебуває на початковому етапі. Ключовою дослідницею ісландських суспільних трансформацій є Сілья Бара Омарсдоттір. У своїх соціологічних дослідженнях авторка аналізує феномен «побутової мілітаризації» та нормалізації війни, що докорінно змінюють традиційний вектор зовнішньої політики країни. Дослідниця аналізує ісландську допомогу Україні як один із чинників та виявив цієї трансформації (Ómarsdóttir, S. B. 2024; Ómarsdóttir, S. B. & Hauksdóttir, G. R. Th. 2025).

Дослідження формування ісландської зовнішньополітичної традиції розкрито у працях Б. Торхаллссона, С. Стейнссона та Т. Крістінссона (Thorhallsson, B. 2018; Thorhallsson, B., Steinsson, S. & Kristinsson, T. 2018).

Виклад основного матеріалу. Ісландія має стратегічне положення, розташовуючись на шляху з Північного Льодовитого океану в Атлантику. З часів Холодної війни це місце мало критичне значення для проходження кораблів Північного флоту СРСР у разі потреби виходу в Атлантичний океан. Окрім того, тут розташовувався транзитний авіаційний пункт для авіації союзників. Потенційний прорив радянською армією фарерсько-ісландського рубежу міг зруйнувати комунікацію між Сполученими Штатами та європейськими країнами-членами НАТО, а знищення авіаційних баз істотно ускладнити трансконтинентальну логістику. Це означало, що у разі військового конфлікту між США та Радянським Союзом Ісландія могла опинитися в епіцентрі бойових дій (Westgaard, K. 2025). Ці особливості визначили дуалістичну політику країни, суть якої полягала у відстоюванні власних інтересів, маневруючи між НАТО та Радянським Союзом.

У 1949 р. Ісландія стала членом Північноатлантичного альянсу, а у 1951 р. підписала Оборонну угоду зі США. Один із пунктів угоди передбачав розміщення американського військового контингенту на базі Кепплавік, що на заході країни. Попри це, Ісландія намагалася підтримувати відносини з СРСР і використовувала їх для досягнення власних цілей (Jóhannesson, G. Th. 2004, p. 117). Зокрема, у 1953 р. країни уклали угоду, що передбачала бартерний обмін: Ісландія постачала оселедець та філе, а СРСР – нафту, нафтопродукти, цемент, сталь та ліс. Угода стала наслідком ембарго на імпорт ісландської риби, запровадженого Великою Британією після несанкціонованого розширення Ісландією риболовецьких зон.

Угода показала, що загравання з СРСР є ефективним інструментом посилення власних позицій на європейському континенті. Торговельні та економічні угоди із Радянським Союзом мали стати сигналом для НАТО, що Ісландія може обрати альтернативний шлях. Такими маніпуляціями уряд намагався добитися поступок від союзників (Jóhannesson, G. Th. 2004, p. 118).

Оскільки Ісландія була важливою територією з огляду на стратегію СРСР, Кремль постійно намагався використати непевне становище острова і через м'яку силу просував власні інтереси. Конфлікти між Ісландією та Великою Британією у Москві розглядали як шанс послабити Альянс. Попри те що Кремль постійно підтримував Ісландію, імпортні квоти та експорт енергоносіїв узалежнював країну. Радянське керівництво сприймало це як стратегічні кроки, що посилювали його вплив в Арктиці.

Кульмінацією біполярної політики Ісландії став саміт у Рейк'явіку 1986 р., на якому зустрілися очільники США та СРСР – Рональд Рейган та Михайло Горбачов. Ключовою темою переговорів було взаємне скорочення ядерних потенціалів. Хоча угода так і не була підписана, ця подія ознаменувала перехід до політики компромісу між НАТО та радянським блоком, а сама Ісландія засвідчила свою роль посередника між протидіючими сторонами. Незважаючи на розвиток відносин із Москвою, Ісландія однією з перших визнала незалежність Литви, Латвії та Естонії у 1991 р. та першою уклала з ними дипломатичні відносини (Hannibalsson, J. B. 2019, pp. 341–349).

Розпад Радянського Союзу ознаменував початок трансформації системи безпеки. У цей період Ісландія розвиває відносини із росією в рамках Арктичної ради, розглядаючи рф ключовим партнером та важливою силою, що балансувала стабільність у регіоні. Кроком, що ознаменував «розрядку» та налагодження відносин із росією, стала ліквідація бази НАТО у Кепплавіку 8 вересня 2006 року (Thorhallsson, B. 2018, pp. 62–63).

Окупація Криму та бойові дії на Донбасі кардинально змінили зовнішньополітичну стратегію країни. Ісландія засудила політику росії, а міністр закордонних справ Гуннар Брагі Свенссон відвідав Київ у березні 2014 р., висловивши повну підтримку територіальній цілісності України. Рейк'явік підтримав санкційну політику Європейського Союзу та долучився до усіх обмежувальних заходів, які ініціював ЄС (Thorhallsson, B. 2018, p. 63).

Російське вторгнення в Україну 2014 р. змусило європейські держави переглянути безпекові виклики. Для Ісландії таким викликом стала безпека в Арктиці. Відновлене протистояння росії із Заходом знову повертало на порядок денний питання про російські наміри пробити північний шлях до Атлантичного океану. Володимир Путін звернувся до радянської стратегії ядерного залякування та гонки озброєнь. Це ускладнювало ситуацію, оскільки більша частина російського морського ядерного озброєння розміщується на підводних човнах Північного флоту. Зона Північного Льодовитого океану перестала бути зоною низької напруги.

Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну Ісландія долучилася до усіх санкцій Європейського союзу (Statement by the Foreign Minister... 2023), після чого потрапила до російського переліку «недружніх країн». З 1 серпня 2023 р. Ісландія припинила діяльність посольства у Москві (Jonassen, T. 2023).

Попри відсутність власної армії та військово-промислового комплексу, Ісландія змогла організувати дієву підтримку українського війська. Хоча її внесок не полягав у прямому постачанні озброєння, країна зробила успішну ставку на свої логістичні спроможності. Це рішення виявилось критично важливим як для самої України, так і для її союзників. Логістика є добре розвинутою в Ісландії, яка історично розташовувалася на перетині двох частин Західної Цивілізації і є рівновіддаленою від ключових хабів Західної Європи та Північної Америки. У другій половині ХХ ст. Ісландія перетворила своє ізольоване розташування зі стратегічного недоліку на стратегічну перевагу. Авіація та логістика стали частиною національної безпеки. Згідно з даними Oxford Economics за 2023 р., авіаційна галузь Ісландії складала 6,3 % загального ВВП країни, що є одним із найвищих показників у світі, а кількість задіяних у галузі осіб (17 100) складає 4,4 % від населення країни (The value of air transport to Iceland. 2024).

З березня 2022 р. уряд Ісландії почав контрахувати цивільні вантажні літаки для доставки озброєння та військового обладнання з країн-НАТО до баз, розташованих поблизу кордону з Україною. В умовах хаосу перших місяців повномасштабного вторгнення ця підтримка виявилася критичною. Багато країн, що передавали озброєння, не мали змоги оперативно його доставляти. Величезні обсяги поставок зумовлювали появу «вузьких місць» у логістиці Альянсу.

Прикладом таких логістичних операцій є доставка військових вантажів зі Словенії. Згідно з офіційними заявами, у лютому–березні 2022 р. Словенія передала Україні стрілецьку зброю, амуніцію та запчастини до радянського озброєння, що значною мірою було сумісним із югославським. У квітні–червні 2022 р. Любляна зобов'язалася передати 28 танків М-55S в обмін на постачання німецьких автонавантажувачів та автоцистерн (Prime Minister Robert Golob... 2022). За відсутності офіційної інформації про те, який саме вантаж перевозила ісландська авіація, можна припустити, що саме стрілецька зброя, а також боєприпаси та запчастини до танків були основними статтями (Hafstað, V. 2022).

Згідно з даними сервісів, що відслідковують рух авіації, 9 березня 2022 р. було зафіксовано ще один виліт борту ABD11 компанії Air Atlanta Icelandic (Air Atlanta Icelandic 11 ABD11 / CC11. 2022). Літак прямував із авіабази Бежа у Португалії до аеропорту Ясьонка у Жешуві. Попри відсутність урядових заяв з боку Ісландії чи Португалії, можна припустити, що літак був задіяний до перевезення боєприпасів, стрілецької зброї, а також бронезилетів та приладів нічного бачення. Адже саме у цей час уряд Португалії виступив із обіцянками передачі цього озброєння (Assistance to Ukraine. 2023).

Згідно з даними провідного авіаційного видання Ch-aviation, напередодні повномасштабного вторгнення росії в Україну компанія Air Atlanta Icelandic подала запит до Департаменту транспорту Сполучених Штатів Америки на 69 військових вантажних рейсів (Jarvis, H. 2022). Ця кількість є безпрецедентною для разової операції цивільного перевізника.

Іншим способом підтримки Сил оборони України стало забезпечення військовослужбовців теплими речами. Прохолодний ісландський клімат обумовив розвиток традиції виробництва вовняного одягу. Восени 2022 р. уряд Ісландії організував загальнонаціональний «в'язальний марафон». Тисячі ісландців власноруч виготовляли вовняні речі для українських військовослужбовців. У результаті цього, а також закупівлі урядом речей українські захисники отримали близько дев'яти тонн зимової уніформи, такої як: шкарпетки, термобілизна, светри, шапки та рукавиці. Згідно з повідомленням Генерального штабу ЗС України, основними отримувачами цієї допомоги стали дві бойові бригади, що виконували завдання безпосередньо на лінії зіткнення (Pryshchepa, Ya. 2022).

У 2022 р. одним із напрямів підтримки України з боку Ісландії стало надання медичної допомоги. Для цього уряд країни долучився до спільного проєкту з Німеччиною та Естонією з комплектації мобільних госпіталів. Такі автономні госпіталі містять хірургічний блок, відділення інтенсивної терапії, блок невідкладної медичної допомоги та палати для пацієнтів. Завдяки легкості у транспортуванні його можна розмістити поблизу району ведення бойових дій, що дає змогу проводити стабілізацію поранених, дотримуючись правила «золотої години» (Sapwood, O. 2023).

На прямий запит української влади ісландський уряд наприкінці 2022 р. придбав 10 паливозаправників, вартість закупівлі та доставки яких склала 400 тис. євро. Машини, що прибули в Україну навесні 2023 р., скерували на потреби Сил оборони України (Stuðningur við eldsneytisflutninga... 2023).

У 2023 р. уряд Ісландії виділив 50 млн ісландських крон на закупівлю обладнання для розмінування для військових та цивільних організацій в Україні (Agreement on Security Cooperation... 2024). Частиною політики підтримки українського війська був проєкт із забезпечення формою, бронежилетами, медичними та гігієнічними засобами жінок, які служать у лавах ЗС України. На це у 2023–2024 рр. було виділено 75 млн ісландських крон (Aukinn stuðningur við varnir Úkraínu. 2024). Частину коштів було виділено на тренувальні місії у рамках програми Interflex. Для проведення тренінгів із надання першої медичної допомоги, стабілізації та евакуації поранених до навчальних баз Великої Британії Ісландія відправила парамедиків Пожежно-рятувальної служби Великого Рейк'явіка (Training Ukrainian soldiers in combat medicine. 2023).

Протягом 2023 рр. Ісландія виділила 3,59 млн євро до фонду International Fund for Ukraine (IFU). Ці кошти здебільшого спрямовували на закупівлю летального озброєння: засоби протиповітряної оборони, артилерійські снаряди та дрони. 1,5 млн євро було виділено фонду Ukraine Energy Support Fund, спрямованого на відновлення енергетичної інфраструктури, 1,8 млн євро було передано Світовому банку для економічної підтримки України та відбудови пошкодженої інфраструктури (Iceland contributes additional EUR 2 million... 2025; War in Ukraine... 2026; Major air defence package for Ukraine... 2023; Ukraine to receive multi-million pound... 2023). Упродовж 2022–2023 рр. країна організувала допомогу на суму

понад 2,9 млрд ісландських крон, 2,6 млрд з них склали видатки на військові потреби (Agreement on Security Cooperation... 2024).

2024 р. ознаменував перехід до більш системних та сталих відносин між Ісландією та Україною. 29 квітня парламент Ісландії ухвалив резолюцію про довгострокову підтримку України протягом 2024–2028 рр. (Long-term policy... 2024), що стала результатом координації з Північноєвропейськими країнами у рамках коаліції Nordic-Baltic Eight (Nordic Summit on military support to Ukraine. 2024) і засвідчила прагнення Ісландії зрівнятися з іншими членами коаліції за обсягами допомоги у співвідношенні до величини економіки (Ukraine-Iceland Security Agreement. 2024). Урядові документи передбачають гнучкість фінансових механізмів. Закладені кошти, що складатимуть щонайменше 4 млрд ісландських крон щорічно, мають розподілятися за найважливішими напрямками. Це стосується як військової, так і цивільної допомоги.

У травні 2024 р. Президент України Володимир Зеленський та прем'єр-міністр Ісландії Б'ярні Бенедіктссон підписали угоду про безпекову взаємодію та довгострокову підтримку. Зокрема, уряд Ісландії зобов'язувався виділяти узгоджені раніше 4 млрд крон щороку на економічну, гуманітарну та військову допомогу Україні, а також підтримувати її вступ до НАТО та ЄС (Ukraine and Iceland Signed a Security Agreement. 2024).

Враховуючи складну політичну ситуацію восени 2024 р., уряд Ісландії прийняв рішення додатково виділити 1,5 млрд крон на термінові оборонні потреби України через спеціальний механізм НАТО PURL (Prioritised Ukraine Requirements List). Ці кошти стали частиною спільного бюджету закупівлі засобів протиповітряної оборони (Shtreis, I. 2026).

Ще однією стратегічною зміною у партнерстві з Україною у 2024 р. стало фінансування Ісландією виробництва зброї за так званою Данською моделлю. Таку форму військового співробітництва вперше випробував уряд Данії, уклавши прямі контракти із українським ВПК на виробництво озброєння для Збройних Сил України. Згідно з даними українського уряду, виробничі спроможності українських виробників оцінювалися у 20 млрд дол. США, тоді як державний бюджет міг здійснити замовлень лише на 6 млрд. Замовлення іноземних держав не лише допомагало законтрактувати більше зброї, а й стимулювало розвиток вітчизняного ВПК. Це має стратегічне значення для західних союзників, адже формує

нові осередки виготовлення потенційного поповнення озброєння (Bondar, K. 2025). Оголошена сума ісландських інвестицій склала 2,7 млн євро (Results of the 'Danish Model'... 2025).

Поза межами «Данської моделі» ісландський уряд підтримував інші міжнародні ініціативи з надання військової допомоги Україні. У березні 2024 р. було оголошено про виділення 2 млн євро на «Чеську ініціативу». Цим внеском уряд підтримав уряд Чехії, який виступив із пропозицією закупити артилерійські боєприпаси великого калібру (Aukinn stuðningur við varnir Úkraínu. 2024).

Важливою частиною військової співпраці стало долучення Ісландії до ініціативи «Коаліція спроможностей», зокрема у питаннях розмінування. В рамках коаліції країна надала експертів, які спільно організовували залучення фінансування з різних країн. Станом на жовтень 2025 р. коаліція прозвітувала про купівлю техніки на 119 млн євро. Серед номенклатури обладнання: 235 позашляховиків, 88 вантажівок, 240 міношукачів, 11 машин швидкої допомоги, 370 систем ініціації вибуху, 1 780 комплектів для знешкодження боєприпасів, 1 079 антидронових засобів, 120 мінних тралів та іншого обладнання (Demining Capability Coalition for Ukraine. 2025).

Іншим напрямом, на якому Ісландія сфокусувала свої адміністративні ресурси, стала «Коаліція інформаційних технологій». Упродовж 2024–2025 рр. коаліція залучила фінансування на 1,1 млрд євро. До цієї суми доклався також уряд Ісландії. На ці кошти здійснювалася закупівля комп'ютерної техніки, серверів, захищених систем зв'язку та засобів кіберзахисту для протидії російським хакерським атакам. Також ці кошти були спрямовані на закупівлю ліцензійного програмного забезпечення для організації тилової роботи війська та на розроблення внутрішніх програмних продуктів (The IT Coalition led by Estonia... 2024).

Таким чином, сума військової допомоги Ісландії у 2024 р. збільшилася майже удвічі, порівняно із сукупною допомогою за 2022–2023 роки. Однак куди важливішим було створення механізмів та правових прецедентів, що засвідчили незворотність підтримки та її сталість у найближчі роки. Ісландія активно підтримувала вступ України в НАТО і створювала необхідні умови для двостороннього поглиблення партнерства з Україною через свою участь у «Коаліції спроможних».

2025 р. ознаменувався кризою у підтримці України після президентських виборів у США. Замороження значної частини допомоги у Ва-

шингтоні спонукало європейських лідерів до збільшення власної ролі у забезпеченні обороноздатності України. У цьому контексті ключовою ініціативою стала PURL. 13 листопада 2025 р. відбулася зустріч міністрів оборони Норвегії, Швеції, Данії, Фінляндії, Литви, Латвії, Естонії та міністерки закордонних справ Ісландії. Лідери погодили спільний пакет фінансування PURL загальною сумою 500 млн дол. США (Joint statement by the Ministers of Defence... 2025). Внесок Ісландії склав 8 млн доларів (Shtreis, I. 2026). Пакет фінансування спрямували на закупівлю ракет-перехоплювачів для зенітно-ракетних комплексів Patriot, високоточних боєприпасів для реактивних систем залпового вогню HIMARS, далекобійних артилерійських снарядів калібру 155-мм та керованих авіаційних бомб (Six Countries Have Already Contributed... 2025).

Загальна сума допомоги Україні, затверджена урядом Ісландії, склала 5,7 млрд ісландських крон: 3,6 млрд виділили на військову допомогу, 2,1 млрд – на підтримку енергетичної інфраструктури, макроекономічну допомогу та на гуманітарні місії (Charman, M. 2025).

«Данська модель» довела свою ефективність та спроможність покривати значну частину потреб українського війська. Загальна сума допомоги від усіх партнерів склала 1,3 млрд євро протягом 2025 року. Ісландський уряд прозвітував контракування виробництва вартістю 5,8 млн дол. США упродовж 2024–2025 років (Vöðvardsdóttir, E. M. 2025).

Таким чином, загальна сума допомоги Ісландії Україні з 2022 до кінця 2025 рр. перевищила 13 млрд ісландських крон, що в перерахунку складає близько 90 млн євро. З них понад 7 млрд склала військова допомога. Ключовою характеристикою ісландської допомоги є її асиметричність. Попри вкрай обмежені фінансові та людські ресурси, а також повністю відсутні військові потужності, країна залишається ключовим партнером України. Уряд Ісландії прагне використовувати власні спроможності з максимальною користю, для чого використовує механізми співфінансування. Такий підхід дає змогу Ісландії долучатися до дороговартісних пакетів військової допомоги, що містять критичне озброєння. Контракування українського ВПК є ще одним прикладом асиметричної стратегії. Кошти, виділені українським виробникам, не лише дають можливість у найкоротші терміни забезпечити армію найбільш адаптованою зброєю, а й підтримують локальну економіку та стійкість українських інститутів. Іс-

ландці не розпоршують зусилля і, крім надання фінансової допомоги, залучаються у ті проекти, де мають найбільше експертизи. Прикладом тут є авіаційні перевезення, інформаційні технології та розмінування.

Ісландія інтегрувалася в усі ключові платформи, що координують допомогу Україні. Країна бере участь у засіданнях Контактної групи з питань оборони України (формат «Рамштайн») та бере на себе лідерство у коаліціях розмінування та розвитку інформаційних технологій у Збройних Силах України. Це свідчить про те, що допомога Ісландії не є ситуативною, а націлена на довгострокове партнерство та стратегічний розвиток української армії.

Аналіз військової допомоги Ісландії Україні є особливо цікавим, якщо досліджувати геополітичні трансформації у Північно-Західній Європі. Попри відсутність армії та вікові традиції уникнення конфліктів, Ісландія робить для України виняток і надає не лише гуманітарну, а й військово-підтримку жертві російської агресії. Більше того, участь у «Чеській ініціативі» та внески до IFU роблять Ісландію надавачем летальної допомоги.

Цю допомогу варто розглядати як критичний зсув у світогляді ісландського політикуму та його виборців. Прем'єр-міністри Ісландії у своїх заявах неодноразово декларували відмову від політики пацифізму. Вони наголошували на тому, що відсутність власного озброєння, армії та навіть міністерства оборони не може вважатися підставою до бездіяльності в контексті війни в Україні. Важливість цього питання продемонструвала й однастайність у ісландському парламенті. «Зелені», «ліві» та консервативні політичні партії підтримали передачу Україні летального озброєння.

Як свідчать дані соціології, між однастайністю політичної еліти Ісландії та фундаментальними змінами у світогляді громадянського суспільства існує постійний взаємовплив. У 2023 р. було запущено проєкт С. Б. Омарсдоттір під назвою «Схильність до співпраці: зміни в поглядах ісландців на міжнародну політику після вторгнення Росії в Україну». У дослідженні на основі кількісних даних показано, як змінилося сприйняття війни ісландцями після подій в Україні у 2022 році. Звіт констатує, що російська агресія змінила традиційно пацифістські настрої ісландців та зруйнувала переконання про недоторканість кордонів та примат міжнародного права. Головним висновком опитування стало те,

що повномасштабне вторгнення росії в Україну продемонструвало ісландцям важливість міжнародного співробітництва та поглиблення інтеграції з НАТО у питанні власної обороноздатності (Ómarsdóttir, S. B. 2023, pp. 15–17).

На запитання, чи підтримуєте ви дії влади у фінансовій допомозі Україні, 70 % відповіли ствердно, ще 15 % утрималися, решта висловилися проти (Ómarsdóttir, S. B. 2023, p. 13). Авторка також демонструє зміни у порівнянні з показниками 2020 року. Якщо у 2020 р. лише 20 % виступали за жорстку політику у відносинах із РФ, то через три роки кількість прихильників підвищилася до 85 % (Ómarsdóttir, S. B. 2023, p. 13). Це ж стосується і економічного співробітництва. У 2020 р. близько 30 % вважали за потрібне зменшити економічні зв'язки із росією, тоді як у 2023 р. ця цифра становила більше 80 % (Ómarsdóttir, S. B. 2023, p. 12).

Висновки. Аналіз допомоги Ісландії Україні протягом 2022–2023 рр. показує обережність ісландської влади у підтримці України. Традиційна пацифістська культура стала ментальною перепороною, особливо для фінансування дороговартісних зразків летального озброєння. Однак отримані дані запевнили політикум у готовності ісландського суспільства до протистояння новітнім викликам, пов'язаним із російсько-українською війною. На нашу думку, саме розуміння суспільних настроїв, підкріплених соціологією, стали переломним моментом у 2023 р., що дав змогу фінансувати закупівлю летального озброєння.

Перемога Дональда Трампа на президентських виборах, його заяви щодо Гренландії (Chance, M. 2026) та погрози відмовитися від захисту окремих членів НАТО (Hunnicut, T. & Brunnstrom, D. 2025) поставили під сумнів багаторічну угоду про захист Ісландії. Позитивне сприйняття НАТО, яке було на піку у 2023–2024 рр., у 2025 р. змінилося скептицизмом (Ålander, M. 2025). Це призвело до переорієнтації на співпрацю із країнами Європи та особливо із Нордичними країнами (Westgaard, K. 2025; Edvardsen, A. 2023).

У цьому контексті важливими є зміни у формуванні відносин із Україною. Дані опитувань, а також аналіз військової допомоги демонструє еволюцію сприйняття України від жертви агресії до спроможної держави, що має потенціал стати союзницею Ісландії у період геополітичної невизначеності. Інвестиції в український ВПК, а також тісна співпраця з українським військом у сфері розмінування та інформаційних технологій, на нашу думку, варто розглядати як відповідь

на запит суспільства про розбудову ширшої мережі партнерства. Це так само свідчить про збільшення суб'єктності самої України і підкреслює

можливості для неї у зміцненні свого впливу на Заході.

REFERENCES

- Agreement on Security Cooperation and Long-Term Support between Ukraine and Iceland. (2024). URL: <https://tinyurl.com/4a27f64v> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Air Atlanta Icelandic 11 ABD11 / CC11. (2022). URL: <https://www.flightaware.com/live/flight/ABD11> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Ålander, M. (2025). *Northern EU enlargement in sight? Seizing momentum in uncertain times*. URL: <https://eu.boell.org/en/Northern-EU-enlargement> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Assistance to Ukraine. (2022). URL: <https://tinyurl.com/5n925wy9> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Aukinn stuðningur við varnir Úkraínu. (2024). *Stjórnarráð Íslands*. <https://tinyurl.com/2tknb8x5> [Accessed: 15.03.2026]. [in Icelandic].
- Böðvarsdóttir, E. M. (2025). 13,3 milljarðar frá Íslandi til Úkraínu: Danska leiðin „ein sú besta“ til að styrkja varnir Evrópu. URL: <https://tinyurl.com/muf6fyky> [Accessed: 15.03.2026]. [in Icelandic].
- Bondar, K. (2025). From Production to Procurement: How Europe and Ukraine are Transforming Defense Supply Chains. URL: <https://tinyurl.com/bdjn32bt> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Chance, M. (2026). Trump's Venezuela raid plunges Greenland and the Western military alliance into uncertainty. URL: <https://tinyurl.com/mwzbrddr> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Chapman, M. (2025). Iceland Pledges ISK 5.7 Billion to Ukraine in 2025 Alone. URL: <https://tinyurl.com/yy2avrmu> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Demining Capability Coalition for Ukraine. (2025). URL: <https://tinyurl.com/42dy8394> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Edvardsen, A. (2023). Icelanders Cheer for Nordic Cooperation. URL: <https://tinyurl.com/mvkw6ppc> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Hafstað, V. (2022). Iceland Charters Freight Aircraft for Transporting Equipment to Ukraine. URL: <https://tinyurl.com/35bh7t5n> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Hannibalsson, J. B. (2019). The Baltic Road to Freedom and the Fall of the Soviet Union. (Ed. D. S. Hamilton & K. Spohr). *Exiting the Cold War, Entering a New World*. Transatlantic Leadership Network, pp. 341–363. [in English].
- Hunnicut, T. & Brunnstrom, D. (2025). Trump: If NATO members don't pay, US won't defend them. URL: <https://tinyurl.com/53r27bx9> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Iceland contributes additional EUR 2 million to Ukraine Energy Support Fund. (2025). URL: <https://tinyurl.com/32nxw3ad> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Jarvis, H. (2022). Air Atlanta Icelandic “requested 69 military cargo flights”. URL: <https://tinyurl.com/3x9467un> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Jóhannesson, G. Th. (2004). To the edge of Nowhere? *Naval War College Review*. № 57 (3), p. 115–137. [in English].
- Joint statement by the Ministers of Defence and Minister for Foreign Affairs of the Nordic and Baltic countries. (2025). URL: <https://tinyurl.com/3er7fs87> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Jonassen, T. (2023). Iceland Suspends Embassy Operations in Moscow. URL: <https://tinyurl.com/nhyh9z37> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Long-term policy on Iceland's support for Ukraine approved in Alþingi. (2024). URL: <https://tinyurl.com/yy8yu9n3> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Major air defence package for Ukraine announced at meeting of Joint Expeditionary Force ministers. (2023). URL: <https://tinyurl.com/3e8d7e6u> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Nordic Summit on military support to Ukraine. (2024). URL: <https://tinyurl.com/yc39dfwa> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].
- Ómarsdóttir, S. B. & Hauksdóttir, G. R. Th. (2025). In and of the Arctic: security in Iceland. (Ed. A. Raspotnik & A. Østhagen). *The Nordic States, NATO and the EU in Arctic Security*. Edward Elgar Publishing, pp. 50–70. <https://doi.org/10.4337/9781035333486.00010> [in English].

Ómarsdóttir, S. B. (2023). *Leaning into Cooperation: Changes in Icelanders' Perspectives on International Politics after Russia's Invasion of Ukraine*. Reykjavik : Institute of International Affairs University of Iceland. [in English].

Ómarsdóttir, S. B. (2024). A Sweater for Zelensky: 'Sending Warmth' and Mundane Militarization in Iceland. *Critical Studies on Security*. № 12 (3), pp. 240–244. <https://doi.org/10.1080/21624887.2024.2358644> [in English].

Prime Minister Robert Golob in a telephone conversation with German Chancellor Olaf Scholz about current European affairs. (2022). URL: <https://tinyurl.com/3tx8re6v> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Pryshchepa, Ya. (2022). Islandiia peredala Ukraini 12 tysiach komplektiv zymovoho odiahu [Iceland donated 12,000 sets of winter clothing to Ukraine]. URL: <https://tinyurl.com/yuw87rkd> [Accessed: 15.03.2026]. [in Ukrainian].

Results of the 'Danish Model' of support for Ukraine's defense industry in 2024: The Armed Forces of Ukraine received weapons valued at nearly €538 million. (2025). URL: <https://tinyurl.com/2p9nr8x2> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Sapwood, O. (2023). Estonia, together with Iceland, will hand over a field hospital to Ukraine. Another one will come from Spain. URL: <https://tinyurl.com/3j22h47a> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Shtreis, I. (2026). Iceland Joins NATO Allies in Supporting Ukraine With Military Equipment. URL: <https://tinyurl.com/yzavbrby> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Six Countries Have Already Contributed Over \$2 Billion Through the PURL Initiative, and Six More Are Ready to Join. (2025). URL: <https://tinyurl.com/rtpfbrbd> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Statement by the Foreign Minister of Iceland at the 1412th Reinforced Permanent Council Meeting, 24 February 2023. (2023). URL: <https://tinyurl.com/yzzekwru> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Stuðningur við eldsneytisflutninga úkraínska hersins. (2023). URL: <https://tinyurl.com/mpf6uvcs> [Accessed: 15.03.2026]. [in Icelandic].

The IT Coalition led by Estonia and Luxembourg raised 58 million euros. (2024). URL: <https://tinyurl.com/3pt2dxxd> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

The value of air transport to Iceland. (2024). URL: <https://tinyurl.com/2n9sz58t> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Thorhallsson, B. (2018). A small state in world politics: Iceland's search for shelter. *The Icelandic Review of Politics and Administration*. № 14 (1), pp. 61–82. <https://doi.org/10.13177/irpa.a.2018.14.1.3> [in English].

Thorhallsson, B., Steinsson, S. & Kristinsson, T. (2018). The small state in international relations. (Ed. B. Thorhallsson). *Small States and Shelter Theory. Iceland's External Affairs*. Routledge. pp. 13–23. [in English].

Training Ukrainian soldiers in combat medicine. (2023). URL: <https://tinyurl.com/29a367jj> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Ukraine and Iceland Signed a Security Agreement. (2024). URL: <https://tinyurl.com/svudvj2u> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Ukraine to receive multi-million pound capability boost from international fund. (2023). URL: <https://tinyurl.com/7zbfty24> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Ukraine-Iceland Security Agreement (full text). (2024). URL: <https://tinyurl.com/3kddhjyj> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

War in Ukraine – Iceland's response. (2026). URL: <https://tinyurl.com/2e7zpwj2> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Westgaard, K. (2025). Glaciers and geopolitics: Why Iceland matters for European security. URL: <https://tinyurl.com/vrd72rss> [Accessed: 15.03.2026]. [in English].

Vladyslav KIORSAK

PhD in History

*I. Krypiakivych Institute of Ukrainian Studies of the
NAS of Ukraine (Lviv, Ukraine)*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3144-2405>

**ICELAND'S MILITARY ASSISTANCE TO UKRAINE
AND THE EVOLUTION OF ITS FOREIGN POLICY
IN RESPONSE TO RUSSIAN AGGRESSION (2022–2025)**

This article analyses the military assistance provided by Iceland to Ukraine from 2022 to 2025, identifying the principal directions of this support and assessing its impact on Ukraine's strategic positioning in the Russo-Ukrainian War. The primary objective is to examine the evolution of this assistance alongside the key domestic and international factors that shaped it. Given that Iceland does not maintain a standing army, navy, military-industrial complex, or Ministry of Defence, its involvement in the conflict represents a distinctive case that reflects broader transformations in the contemporary international security environment. This engagement not only departs from Iceland's long-standing pacifist tradition but also illustrates the capacity of small European states to adapt creatively to complex security challenges in accordance with their national interests.

Support for Ukraine is conceptualized as a multifaceted phenomenon through which shifts in Iceland's domestic political landscape can be observed. The article argues that a transformation in the traditionally pacifist worldview of the Icelandic population, as evidenced by sociological data, constituted a key driving force behind policy change. This attitudinal shift facilitated an increase in the scale of assistance and contributed to support for the procurement of defensive lethal weapons. The study highlights the reciprocal interaction between an emerging consensus among political elites and evolving public perceptions within civil society.

The events in Ukraine in 2022 significantly altered Icelanders' perceptions of their relationship with the Russian Federation, as demonstrated by sociological surveys conducted in early 2023. By mid-2023, Icelandic support for Ukraine entered a new phase, characterized by a substantial increase in financial allocations and the signing of agreements on long-term cooperation. Furthermore, the evolving geopolitical situation in the Arctic has introduced new strategic challenges for Iceland, prompting the government to expand its international partnerships. In this context, the changing diplomatic environment creates potential strategic opportunities for Ukraine as a prospective partner of the Nordic-Baltic Eight.

Keywords: *Russo-Ukrainian War, military assistance, Iceland, Ukraine, Europe, contemporary history.*

Стаття надійшла 20.03.2026

Стаття прийнята до друку 31.03.2026